

Role of Social Well-Being and Academic Vitality in Predicting the Academic Motivation in Nursing Students

ARTICLE INFO

Article Type

Descriptive Study

Authors

Abbasi M.* PhD,
Ayadi N.¹ MSc,
Shafiee H.² MSc,
Pirani Z.³ PhD

How to cite this article

Abbasi M, Ayadi N, Shafiee H, Pirani Z. Role of Social Well-Being and Academic Vitality in Predicting the Academic Motivation in Nursing Students. Education Strategies in Medical Sciences. 2016;9(1):49-54.

*Psychology Department, Literature & Human Sciences Faculty, Salman Farsi University of Kazerun, Kazerun, Iran

¹Counseling Department, Psychology & Educational Science Faculty, Kharazmi University, Tehran, Iran

²Psychology Department, Literature & Human Sciences Faculty, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran

³Psychology Department, Literature & Human Sciences Faculty, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran

Correspondence

Address: Psychology Department, Literature & Human Sciences Faculty, Salman Farsi University of Kazerun, Taleghani Street, Kazerun, Iran. Postal Code: 73544-73196
Fax: +98 7142229080
abbasi@kazeronsfu.ac.ir

Article History

Received: November 8, 2015
Accepted: January 3, 2016
ePublished: March 28, 2016

ABSTRACT

Aims Due to the studentship stressful factors and challenging clinical conditions and internship, the nursing students undergo emotional exhaustion and academic burnout. The outcomes might, also, negatively affect their academic engagement and functions. The aim of this study was to explain the academic motivation of the nursing students based on the social welfare and vitality.

Instrument & Methods In the correlational study, the nursing students of Arak University of Medical Sciences were studied in the academic year 2014-15. 210 students were selected via available sampling. Data was collected using academic motivation, Kees social welfare, and academic vitality questionnaires. Data was analyzed by SPSS 18 software using Pearson correlation and multivariate regression tests.

Findings The total mean scores of social welfare, academic motivation, and academic vitality were 98.68 ± 13.21 , 40.55 ± 5.98 , and 18.58 ± 7.58 , respectively. There were significant and positive correlations between social welfare and academic motivation ($r=0.183$; $p<0.001$) and the subscales including emotional motivation ($r=0.103$; $p<0.048$) and cognitive motivation ($r=0.154$; $p<0.003$). Due to the lack of any correlation between academic vitality and academic motivation and its sub-scales, the academic vitality could not predict the academic motivation. Nevertheless, the social welfare could predict 33% of the variance of academic motivation.

Conclusion The social welfare plays an important role to determine the academic motivation of nursing students. Nevertheless, academic vitality plays no role.

Keywords Social Welfare; Resilience, Psychological; Motivation; Students, Nursing

CITATION LINKS

[1] Social cognitive predictors of college students' academic performance and persistence: A meta-analytic path analysis [2] The relationship of self-concept and academic burnout with academic performance of girl students [3] The role of student stressors in predicting procrastination and academic burnout among nursing students [4] The association between academic engagement and achievement in health sciences students [5] Future time orientation predicts academic engagement among first-year university students [6] School engagement: Potential of the concept, state of the evidence [7] Alternative approaches to assessing student engagement rates [8] Social well-being [9] Study the prevalence and causes of learning disabilities in elementary school students in Ardabil province [10] Student motivation in middle school: The role of perceived pedagogical caring [11] Academic and social integration and study progress in problem based learning [12] Study relationship between stressors student with academic performance in students according to religious attitudes [13] Academic buoyancy: Towards an understanding of students' everyday academic resilience [14] Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? [15] The relationship between academic procrastination and students' burnout [16] A study of stress and burnout in nursing students in Hong Kong: A questionnaire survey [17] Academic vitality and perception of family communication patterns, the mediating role of self-efficacy [18] Role of procrastination and motivational self-regulation in predicting students' academic engagement [19] Social well-being standardized questionnaire [20] Academic resilience and its psychological and educational correlates: A construct validity approach [21] The significance of relationships: Academic engagement and achievement among newcomer immigrant youth [22] A study of social well-being among students [23] A comparative study of achievement motivation among social classes [Dissertation] [24] The comparison of critical thinking, hardiness, achievement motivation and creativity of the male and female students of Islamic Azad University of Andimeshk [25] Stressors in the nursing students' clinical training Amol

نقش بهزیستی اجتماعی و سرزندگی تحصیلی در پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۸/۱۷
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۱۰/۱۳
* نویسنده مسئول: abbasi@kazerosfu.ac.ir

مقدمه

توجه به عوامل موثر بر عملکرد تحصیلی سال‌هاست که مورد توجه متخصصان آموزش و پرورش و نظام آموزش عالی قرار گرفته است [1]. از آنجایی که دانش‌آموزان و دانشجویان به عنوان رکن اساسی نظام آموزشی، در دستیابی به اهداف نظام آموزشی نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند، توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و تربیتی، باروری و شکوفایی هر چه بیشتر نظام آموزشی و تربیتی را موجب می‌شود [2]. به ویژه در دانشجویان پرستاری که حرفه آینده آنها، بار اخلاقی زیادی به همراه داشته و عدم مهارت ممکن است از نظر مالی و معنوی برای آنها و نیز برای جامعه، هزینه گزافی به بار آورد [3].

یکی از موارد مهم یادگیری که برای یادگیری دانش‌آموزان و دانشجویان ضروری است، اشتیاق تحصیلی است که از عوامل مثبت در موفقیت تحصیلی دانشجویان به شمار می‌رود [4]. اشتیاق تحصیلی، عاملی مهم در تعیین رشد شخصی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه‌هاست [5]. مفهوم اشتیاق تحصیلی در رابطه با تجربه دانشجویان در دانشگاه، عموماً به عنوان پدیده‌ای چندبعدی بوده که ممکن است از عوامل مختلف مربوط به فرد و بافتی که در حال یادگیری در آن هستند، به وجود آمده باشد [6]. در مدل‌های جدید اعتقاد بر این است که دانشجویان دارای ابعاد رفتاری (رفتارهایی نظیر رفتارهای مثبت، پرداختن به تکالیف درسی و مشارکت در کلاس)، عاطفی (احساسات، علایق، ادراکات و نگرش‌های دانشجو نسبت به دانشگاه) و شناختی (نیروگذاری روان‌شناختی دانش‌آموزان در امر یادگیری و کاربرد راهبردهای خودتنظیمی توسط آنها) هستند که هر کدام به نحوی عملکرد تحصیلی فرد را تحت تاثیر قرار می‌دهند [6]. اشتیاق تحصیلی دو معنی کلی دارد که یکی بر مشارکت فعال و تعهد عاطفی دانشجویان بر یادگیری خودشان متمرکز است و دیگری بر تمایل فرد برای تبعیت و سازگاری با قوانین، موضوعات، فرآیندها و ارزش‌های سازمانی اشاره دارد [7].

یکی از متغیرهایی که در زمینه اشتیاق تحصیلی دانشجویان نیازمند بررسی است، بهزیستی اجتماعی است. کبیز [8] بهزیستی اجتماعی را به عنوان گزارش شخصی افراد از کیفیت ارتباطات آنها با دیگران تعریف می‌کند. فرآیند اجتماعی، مرکز تاثیر متقابل افراد و تغییر رفتار افراد روی یکدیگر است. در بُعد تربیت، فرآیندهای اجتماعی شامل سازگاری جمعی، همکاری، توافق، مخالفت و تشابه است. کار مهم تعلیم و تربیت در این فرآیند این است که به افراد کمک می‌کند در برخورد با فرهنگ‌های مختلف، افکار، عقاید و آداب،

مسلم عباسی * PhD

گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، کازرون، ایران
نادر اعیادی MSc
گروه مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

هادی شفیعی MSc

گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

ذبیح پیرانی PhD

گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

چکیده

اهداف: دانشجویان پرستاری به دلیل عوامل استرس‌زای دانشجویی و شرایط بالینی و کارورزی چالش‌برانگیز، بیشتر در معرض خستگی هیجانی و فرسودگی تحصیلی قرار می‌گیرند که ممکن است اشتیاق تحصیلی و عملکرد تحصیلی آنها را تحت تاثیر قرار دهد. هدف پژوهش حاضر تبیین اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری براساس بهزیستی اجتماعی و سرزندگی اجتماعی بود.

ابزار و روش‌ها: در این پژوهش همبستگی که در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ انجام شد، ۲۱۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای گردآوری داده از پرسش‌نامه اشتیاق تحصیلی، بهزیستی اجتماعی کبیز و سرزندگی تحصیلی استفاده شد. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS 18 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره برای تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین نمره کلی بهزیستی اجتماعی $13/21 \pm 9/68$ ، اشتیاق تحصیلی $40/55 \pm 5/98$ و سرزندگی تحصیلی $18/58 \pm 7/85$ بود. بهزیستی اجتماعی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/183$; $p<0/01$) و نیز خرده‌مقیاس‌های اشتیاق عاطفی ($r=0/048$; $p<0/001$) و اشتیاق شناختی ($r=0/154$; $p<0/003$) همبستگی مثبت و معنی‌داری داشت. با توجه به عدم وجود همبستگی بین سرزندگی تحصیلی و اشتیاق تحصیلی و خرده‌مقیاس‌های آن سرزندگی تحصیلی قدرت پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی را نداشت، اما بهزیستی اجتماعی توان پیش‌بینی ۳۳٪ از واریانس اشتیاق تحصیلی را داشت.

نتیجه‌گیری: بهزیستی اجتماعی عامل مهمی در تعیین اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری است ولی سرزندگی تحصیلی نقشی در این زمینه ندارد.

کلیدواژه‌ها: بهزیستی اجتماعی، سرزندگی، اشتیاق، دانشجویان پرستاری

دیگری از دانشجویان در این زمینه ناموفق هستند [17]. بنابراین، باید ابعاد مختلف وضعیت تحصیلی دانشجویان از جمله سرزندگی تحصیلی و اشتیاق عاطفی، شناختی و رفتاری آنان مورد بررسی قرار گیرند تا بتوان اطلاعات دقیق‌تری از وضعیت تحصیلی دانشجویان به دست آورد.

پژوهش حاضر درصدد است تا به بررسی نقش بهزیستی اجتماعی و سرزندگی تحصیلی بر اشتیاق تحصیلی (رفتاری، عاطفی و شناختی) دانشجویان پرستاری بپردازد. همچنین از آنجایی که دانشجویان پرستاری از شرایط تحصیلی پراسترس و متفاوتی با سایر دانشجویان برخوردار هستند و در زمینه عوامل اجتماعی بهزیستی و سرزندگی تحصیلی آنها و رابطه آن با اشتیاق تحصیلی در این دانشجویان پژوهش زیادی انجام نشده، هدف پژوهش حاضر تبیین اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری براساس بهزیستی اجتماعی و سرزندگی اجتماعی بود.

ابزار و روش‌ها

در این پژوهش همبستگی که در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ انجام شد، ۲۱۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند.

برای گردآوری داده از ۳ پرسش‌نامه اشتیاق تحصیلی، بهزیستی اجتماعی کیبیر و سرزندگی تحصیلی استفاده شد.

مقیاس اشتیاق تحصیلی توسط فردریکز و همکاران [6] ساخته شده که دارای ۳ خرده‌مقیاس رفتاری (گویه‌های ۱ الی ۴)، عاطفی (گویه‌های ۵ الی ۱۰) و شناختی (گویه‌های ۱۱ الی ۱۴) و ۱۴ گویه است. پاسخ هر گویه در طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از "هرگز" (۱ نمره) تا "در تمام اوقات" (۵ نمره) بود. فردریکز و همکاران ضریب پایایی این مقیاس را ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند [6]. همچنین در پژوهشی در ایران که توسط عباسی و همکاران بعد از ترجمه و هنجاریابی پرسش‌نامه حاضر در دانشجویان علوم پزشکی انجام شد، ضریب آلفای ۰/۶۶ برای این پرسش‌نامه به‌دست آمده است [18].

پرسش‌نامه ۳۳ سئوالی بهزیستی اجتماعی توسط کیبیر [8] بر اساس مدل نظری وی از سازه بهزیستی اجتماعی، تهیه شده است. در این مقیاس، ۶ گویه مربوط به عامل مشارکت اجتماعی، ۷ گویه مربوط به انسجام اجتماعی، ۷ گویه مربوط به پذیرش اجتماعی و ۶ گویه مربوط به پیوستگی اجتماعی و ۷ گویه مربوط به شکوفایی اجتماعی است. کیبیر ضریب آلفای کرونباخ برای عامل‌های انسجام اجتماعی، شکوفایی اجتماعی، همبستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی و پذیرش اجتماعی را به ترتیب ۰/۵۷، ۰/۶۵، ۰/۸۱، ۰/۷۵ و ۰/۷۷ گزارش کرده است. حیدری و غنایی نیز در پژوهشی آلفای کرونباخ کل پرسش‌نامه را ۰/۸۳ به دست آورده‌اند [19].

پرسش‌نامه سرزندگی تحصیلی الگویی از مقیاس سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش است [20]. این پرسش‌نامه که شامل ۴

آنچه مفید برای زندگی جمعی و فردی است را مورد توجه قرار داده و با باورها مشابه سازد؛ در این جریان فرد نسبت به رفتارهای دیگران دقیق‌تر می‌شود و از بین آنها رفتارهای پسندیده را جذب می‌کند [9]. ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد که روابط در محیط آموزشی (به طوری که دانشجویان احساس ارزش و پشتیبانی کنند)، نقش بسیار حیاتی در ارتقای رفتارهای اجتماعی مطلوب در کلاس درس و در پرورش اشتیاق تحصیلی و موفقیت دارد [10]. همچنین یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد که تجارب دانشجویان در سیستم اجتماعی و علمی دانشگاه و همچنین مواجهه دانشجویان پرستاری با چالش‌ها و تنش‌زاهای مختلف مثل کار در بخش‌های بیمارستانی، تسلط پزشکان، ترس از ابتلا به بیماری، برخورد با مسایل و مشکلات بیماران، مسایل آموزشی و حجم بالای دروس، بر سطح انسجام دانشجویان تاثیر داشته و این امر متعاقباً یادگیری و تصمیم دانشجویان درباره ادامه تحصیل در دانشگاه را تحت تاثیر قرار می‌دهد [11, 12].

یکی دیگر از متغیرهایی که می‌تواند بر اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری تاثیر گذار باشد، سرزندگی تحصیلی است. سرزندگی تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی را در چارچوب زمینه روان‌شناسی مثبت منعکس می‌کند. سرزندگی تحصیلی به صورت توانایی دانش‌آموز برای موفقیت در برخورد با موانع و چالش‌های تحصیلی که در مسیر زندگی تحصیلی معمول قرار دارند، تعریف شده است [13]. همچنین سرزندگی تحصیلی به پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش‌ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی تجربه می‌شوند، اشاره دارد [14]. بی‌علاقگی، خستگی و فرسودگی تحصیلی (به عنوان نقطه مقابل سرزندگی تحصیلی) رابطه معکوسی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارد [2]. پیشینه پژوهشی نشان می‌دهد که دانشجویان پرستاری به دلیل تجربه تنش‌زاهای تحصیلی مختلفی که در محیط آموزشی و تحصیلی با آنها روبه‌رو هستند از فرسودگی تحصیلی بیشتری برخوردارند [3]؛ به طوری که تنش‌زاهای تحصیلی دانشجویان پرستاری نقش مهمی در فرسودگی تحصیلی و به تبع آن، خستگی هیجانی و ذهنی برای آنها دارد و موجب کاهش اشتیاق آنها به مطالب درسی و همچنین کاهش مشارکت آنها در فعالیت‌های دانشگاهی و کلاسی شده و در نهایت منجر به افت تحصیلی آنها می‌شود [15, 16].

زندگی تحصیلی از مهم‌ترین دوره‌های زندگی فرد است که بر تربیت و یادگیری ثمربخش و موفقیت‌آمیز فرد تاثیر می‌گذارد و لیاقت‌ها و توانایی‌ها ایجاد شده و پیشرفت‌های علمی حاصل می‌شود. اما در زندگی روزانه تحصیلی، دانشجویان با انواع چالش‌ها، موانع و فشارهای خاص این دوره (از جمله نمرات ضعیف، تنش‌زاهای دانشجویی، تهدید اعتماد به نفس در نتیجه عملکرد، کاهش انگیزش، تعامل و غیره) مواجه می‌شوند. برخی از دانشجویان در برخورد با این موانع و چالش‌ها موفق عمل می‌کنند، اما گروه

میانگین نمره کلی بهزیستی اجتماعی $98/68 \pm 13/21$ ، اشتیاق تحصیلی $40/55 \pm 5/98$ و سرزندگی تحصیلی $18/58 \pm 7/85$ بود. بهزیستی اجتماعی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/183$; $p<0/001$) و نیز خرده‌مقیاس‌های اشتیاق عاطفی ($r=0/103$; $p<0/048$) و اشتیاق شناختی ($r=0/154$; $p<0/003$) همبستگی مثبت و معنی‌داری داشت (جدول ۱).

با توجه به عدم وجود همبستگی بین سرزندگی تحصیلی و اشتیاق تحصیلی و خرده‌مقیاس‌های آن سرزندگی تحصیلی قدرت پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی را نداشت، اما بهزیستی اجتماعی توان پیش‌بینی ۳۳٪ از واریانس اشتیاق تحصیلی را داشت.

بحث

یافته‌های پژوهش حاضر این فرضیه را که بهزیستی اجتماعی در اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری نقش دارد مورد تأیید قرار داد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش سورینز و /شمیت [11] همسو است که نشان دادند مشارکت و درگیری دانشجویان در سیستم اجتماعی و علمی دانشگاه بر سطح انسجام دانشجویان تأثیر داشته و در نتیجه موجب افزایش اشتیاق دانشجویان به ادامه تحصیل و افزایش کارایی تحصیلی آنها می‌شود. لازمه درگیری با فعالیت‌های تحصیلی، ایجاد انگیزش تحصیلی و داشتن شوق هیجانی یا به نوعی داشتن اشتیاق عاطفی - شناختی نسبت به تحصیل و محیط یادگیری، مشارکت و همکاری هرچه بیشتر دانشجویان در فعالیت‌های دانشگاهی است که احتمال موفقیت تحصیلی را نیز افزایش می‌دهد. خصوصاً دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی به دلیل شرایط تحصیلی خاص خود و گذراندن دوره‌های کارورزی بیشتر نسبت به دانشجویان دیگر، نیازمند حضور پُرنرگ‌تر و بیشتری در محیط دانشگاهی و بیمارستانی هستند. همان طور که پژوهش‌ها نشان می‌دهند، روابط اجتماعی مبتنی بر کلاس درس در انواع عملکرد حفاظتی، احساس تعلق، حمایت عاطفی و اطلاعات ملموس، راهنمایی شناختی و بازخورد مثبت آرایه می‌دهند و روابط حمایتی مبتنی بر مدرسه به طور معنی‌داری اشتیاق و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان را افزایش می‌دهد [21]. نقش اساسی عوامل اجتماعی و محیطی موثر بر سلامت، از زمان‌های بسیار قدیم شناسایی شده است. بی‌توجهی به ابعاد روانی، رفتاری و اجتماعی افراد، موجب آسیب‌پذیری افراد در ابعاد روانی، خودکشی، فرار از خانه، اُفت تحصیلی و سایر آسیب‌های اجتماعی می‌شود و از جمله مواردی است که باید به آن توجه خاص شود [22]. با توجه به مسایل مطرح‌شده و نظر به اینکه بهزیستی اجتماعی به عنوان عامل روانی - اجتماعی می‌تواند نقش مهمی در سلامت روان و به تبع آن تأثیرگذاری بر فاکتورهای روانی از جمله اشتیاق عاطفی، شناختی و رفتاری برای رشد در ابعاد مختلف آن داشته باشد، از این رو وجود رابطه معنی‌دار بین بهزیستی اجتماعی و اشتیاق عاطفی، شناختی و

گویه است، توسط دهقانی‌زاده و حسین‌چاری توسعه داده شده است [17]. برای اجرای این مقیاس در فرهنگ ایرانی، ابتدا یک متخصص در رشته روان‌شناسی و یک متخصص در رشته زبان انگلیسی متن سؤال‌های مقیاس را به فارسی ترجمه کردند. بعد از ترجمه گویه‌های مقیاس مارتین و مارش [20]، تعدادی گویه بر اساس فرم اصلی مقیاس بازنویسی شدند و در مورد گویه‌ها از اساتید روان‌شناسی تربیتی نظرخواهی شد. پاسخ‌دهی به این ابزار بر اساس طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت از "کاملاً مخالف" (۱ نمره) تا "کاملاً موافق" (۵ نمره) انجام می‌شود. نتایج حاصل از پژوهش دهقانی‌زاده و حسین‌چاری نشان می‌دهد که ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه برابر ۰/۸ و ضریب بازآزمایی برابر با ۰/۷۳ است [17].

روش اجرا به صورت پرسش‌نامه‌ای و شیوه پُرکردن پرسش‌نامه‌ها به این ترتیب بود که شرکت‌کنندگان به روش جمعی و پس از اتمام کلاس درس، پس از ارایه توضیحات لازم و هدف پژوهش، به پرسش‌نامه‌ها به‌طور همزمان پاسخ دادند. ورود به مطالعه پس از ارایه توضیحات کاملاً جنبه اختیاری داشت و افراد شرکت‌کننده رضایت کتبی خود برای شرکت در پژوهش را اعلام کردند.

داده‌ها با نرم‌افزار SPSS 18 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و از آزمون‌های همبستگی پیرسون (برای بررسی رابطه بهزیستی اجتماعی و سرزندگی تحصیلی با اشتیاق تحصیلی) و رگرسیون چندمتغیره (به منظور پیش‌بینی واریانس اشتیاق تحصیلی براساس نمرات بهزیستی اجتماعی و سرزندگی تحصیلی) برای تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

از مجموع ۲۱۰ نفر مورد مطالعه، ۱۱۵ نفر (۵۴/۸٪) مونث و ۱۸۲ نفر (۸۶/۷٪) مجرد بودند. ۵۶ نفر (۲۶/۷٪) از مشارکت‌کنندگان در پژوهش در سال اول، ۶۲ نفر (۲۹/۵٪) در سال دوم، ۶۸ نفر (۳۲/۳٪) در سال سوم و ۲۹ نفر (۱۳/۸٪) در سال چهارم مشغول به تحصیل بودند.

جدول ۱) نتایج همبستگی سرزندگی تحصیلی و بهزیستی اجتماعی با اشتیاق تحصیلی و خرده‌مقیاس‌های آن

شاخص	سرزندگی تحصیلی ($18/58 \pm 7/85$)	بهزیستی اجتماعی ($98/68 \pm 13/21$)
اشتیاق تحصیلی ($40/55 \pm 5/98$)	۰/۱۹	۰/۱۸۳**
اشتیاق عاطفی ($14/99 \pm 3/56$)	۰/۰۴۶	۰/۱۰۳*
اشتیاق شناختی ($13/69 \pm 3/68$)	-۰/۰۳۹	۰/۱۵۴*
اشتیاق رفتاری ($11/87 \pm 2/33$)	۰/۰۴۲	۰/۰۶۹

** $p<0/001$; * $p<0/05$

مواجهه آنها به صورت اجتنابی با مساله، نمی‌توان به راحتی رابطه سرزندگی با اشتیاق تحصیلی را در این دانشجویان تبیین کرد. به عبارت دیگر، از آنجایی که دانشجویان پرستاری تحت تاثیر عوامل مختلفی که بر عملکردشان تاثیر می‌گذارد قرار دارند، نمی‌توان به وضوح تبیین کرد که افزایش یا کاهش اشتیاق نتیجه کاهش یا افزایش تنش‌زاهاست یا نتیجه کاهش و افزایش سرزندگی تحصیلی. یعنی گاهی عوامل استرس‌زای تحصیلی دانشجویی، بررسی رابطه بین سرزندگی و اشتیاق تحصیلی را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر، مربوط به روش انجام پژوهش است. از آنجایی که پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود، امکان مداخله تجربی و کنترل همه متغیرهای مزاحم، چندان میسر نبود و همچنین با توجه به اینکه نمونه مورد پژوهش مختص شهر اراک بود، تعمیم‌پذیری نتایج نیازمند مطالعات تکمیلی با نمونه بیشتر است. با توجه به نتیجه پژوهش و اهمیت بهزیستی اجتماعی بر اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری، پیشنهاد می‌شود که مسئولان و برنامه‌ریزان آموزشی تدابیر لازم برای آرایه آموزش‌های لازم و برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برای بهبود مهارت‌ها و افزایش کارایی این دانشجویان را مد نظر قرار دهند. همچنین با توجه به اهمیت پرستاران در جامعه و نقش ارتباط درست و همدلی با بیماران، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی، عوامل استرس‌زا و دیگر عوامل روانی و خانوادگی موثر بر عملکرد بهینه این دانشجویان مد نظر قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

بهزیستی اجتماعی عامل مهمی در تعیین اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری است ولی سرزندگی تحصیلی نقشی در این زمینه ندارد.

تشکر و قدردانی: محققان بر خود لازم می‌دانند که از کلیه دانشجویان و کارکنان دانشگاه علوم پزشکی شهر اراک که با ما در انجام پژوهش حاضر صادقانه همکاری نمودند، کمال تشکر و احترام خود را اعلام دارند.

تاییدیه اخلاقی: برای انجام پژوهش حاضر ضمن جلب رضایت آگاهانه اعضای نمونه و توضیح واضح اهداف پژوهش، مجوزهای لازم هم از دانشگاه علوم پزشکی اراک اخذ شده است.

تعارض منافع: تعارض منافعی بین نویسندگان وجود ندارد.

منابع مالی: پژوهش حاضر صرفاً با هزینه‌های شخصی نویسندگان تهیه شده است.

رفتاری در دانشجویان قابل درک است. در واقع این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های انجام شده در این زمینه همسو هستند که نشان می‌دهند انگیزه افراد تحت تاثیر مشارکت و ساختارهای اجتماعی است [23]. هنگام توصیف انگیزه و اشتیاق ضروری است که به زمینه‌های اجتماعی آن توجه شود. هر فرد تلاش می‌کند به نحوی به وظایف مورد نظر خویش عمل کند ولی از آنجایی که این امر در یک محیط اجتماعی اتفاق می‌افتد، مفاهیمی از قبیل مشارکت، رقابت، تشکیل گروه، اهداف و پیشرفت گروه مطرح می‌شوند [24]. مشارکت با سایر اعضای گروه و جامعه، دیده‌شدن، بودن و مفیدبودن را در فرد ایجاد می‌کند و در ادامه با بازخوردی که از اطرافیان می‌گیرد، انرژی و انگیزه بیشتری برای ادامه کار و فعالیت پیدا می‌کند. از این رو، وجود رابطه بین مشارکت اجتماعی و اشتیاق عاطفی، شناختی و رفتاری قابل درک است. به عبارت دیگر، پذیرش فرد توسط سایر افراد، گروه و جامعه‌ای که در آن زیست می‌کند، هویت او را بر اساس احساسات مثبتی همچون دیده‌شدن، مهم‌بودن، دوست‌داشتنی‌بودن و غیره را شکل می‌دهد که بازخورد مثبتی در شکل‌گیری خودپنداره فرد دارد. این امر موجب ایجاد انگیزه و اشتیاق در فرد در زمینه‌های مختلف می‌شود. ویژگی‌های روان‌شناختی انسان به دلیل ماهیت اجتماعی انسان، تاثیرپذیر از شرایط اجتماعی و سطح کیفیت فاکتورهای اجتماعی است. بر اساس تعریف بهزیستی اجتماعی که گزارش شخصی افراد از کیفیت ارتباطات آنها با دیگران است [8]؛ مشخص می‌شود که نوع و چگونگی ارتباط با دیگران تاثیر مهمی در بهزیستی اجتماعی و در کل سطح بهزیستی فرد و کیفیت زندگی و سلامت روان او دارد. داشتن ارتباط پیوسته با دیگران، احساس پذیرفته‌شدن از سوی آنها، مشارکت با افراد دیگر در زمینه‌های مختلف، داشتن امید به شکوفایی بهتر در آینده، همگی موجب پیدایش احساسات مثبت، امید و انگیزه و اشتیاق در زمینه‌های مختلف از جمله اشتیاق تحصیلی در فرد می‌شود.

یافته‌های پژوهش حاضر این فرضیه را که سرزندگی تحصیلی، اشتیاق رفتاری، عاطفی و شناختی دانشجویان پرستاری را پیش‌بینی می‌کند، مورد تایید قرار نداد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش قبلی [16] که نشان دادند فرسودگی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی پایین با کاهش اشتیاق و اُفت تحصیلی دانشجویان پرستاری مرتبط است، همسو نیستند. با توجه به اینکه در این زمینه پژوهشی صورت نگرفته است، با اطلاعات حاصل از شرایط تحصیلی و تنش‌زاهای دانشجویان پرستاری و ارتباط آن با فرسودگی و خستگی تحصیلی که در دست است می‌توان چنین بیان کرد که دانشجویان پرستاری از آنجا که با عوامل استرس‌زای تحصیلی مختلفی مواجه هستند [25]، با احتمال بیشتری در برخورد با چالش‌های پیش رو از روش‌های مقابله‌ای اجتنابی برای کاهش بار هیجانی منفی استفاده می‌کنند که موجب سرزندگی کمتر می‌شود. به تبع آن نیز زمان

منابع

- an understanding of students' everyday academic resilience. *J Sch Psychol*. 2008;46(1):53-83.
- 14- Putwain DW, Connors L, Symes W, Douglas-Osborn E. Is academic buoyancy anything more than adaptive coping?. *Anxiety Stress Coping*. 2012;25(3):349-58.
- 15- Balkis M. The relationship between academic procrastination and students' burnout. *Hacet Univ Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2013;28(1):68-78. [Turkish]
- 16- Watson R, Deary I, Thompson D, Li G. A study of stress and burnout in nursing students in Hong Kong: A questionnaire survey. *Int J Nurs Stud*. 2008;45(10):1534-42.
- 17- Dehghani Zadeh MH, Hossein Chari M. Academic vitality and perception of family communication patterns, the mediating role of self-efficacy. *J Stud Teach Learn*. 2012;4(2):22-47. [Persian]
- 18- Abbasi M, Dargahi SH, Pirani Z, Bonyadi F. Role of procrastination and motivational self-regulation in predicting students' academic engagement. *Iran J Med Educ*. 2015;15(23):160-9. [Persian]
- 19- Heydari Gh, Ghanayi Z. Social well-being standardized questionnaire. *Thoughts Behav Clin Psychol*. 2008;2(7):31-40. [Persian]
- 20- Martin AJ, Marsh HW. Academic resilience and its psychological and educational correlates: A construct validity approach. *Psychol Sch*. 2006;43(3):267-81.
- 21- Suárez-Orozco C, Pimentel A, Martin M. The significance of relationships: Academic engagement and achievement among newcomer immigrant youth. *Teach Coll Rec*. 2009;111(3):712-49.
- 22- Abdollah Tabar H, Coldy A, Mohagegi Kamal H, Setareh Forozan A, Salehy M. A study of social well-being among students. *Soc Welf Q*. 2008;8(30-31):171-90. [Persian]
- 23- Kamran F, Taheri B. A comparative study of achievement motivation among social classes [Dissertation]. Tehran: Islamic Azad University; 2009. [Persian]
- 24- Heydari AR, Seyed Asiaban S. The comparison of critical thinking, hardiness, achievement motivation and creativity of the male and female students of Islamic Azad University of Andimeshk. *Soc Psychol*. 2013;8(27):101-17. [Persian]
- 25- Nazary R, Beheshty Z, Arzani A, Hajhoseini F. Stressors in the nursing students' clinical training Amol. *Babul Univ Med Sci*. 2007;9(2):45-50. [Persian]
- 1- Brown SD, Tramayne S, Hoxha D, Telander K, Fan X, Lent RW. Social cognitive predictors of college students' academic performance and persistence: A meta-analytic path analysis. *J Vocat Behav*. 2008;72(3):298-308.
- 2- Mikaeili N, Afrooz G, Golizadeh L. The relationship of self-concept and academic burnout with academic performance of girl students. *J Sch Psychol*. 2013;1(4):124-30. [Persian]
- 3- Abbasi M, Dargahi Sh, Mohammad Alipor Z, Mehrabi A. The role of student stressors in predicting procrastination and academic burnout among nursing students. *Iran J Med Educ*. 2015;15(1):293-303. [Persian]
- 4- Casuso-Holgado MJ, Cuesta-Vargas AI, Moreno-Morales N, Labajos-Manzanares MT, Barón-López FJ, Vega-Cuesta M. The association between academic engagement and achievement in health sciences students. *BMC Med Educ*. 2013;13(1):33.
- 5- Horstmanshof L, Zimitat C. Future time orientation predicts academic engagement among first-year university students. *Br J Educ Psychol*. 2007;77(3):703-18.
- 6- Fredricks JA, Blumenfeld PC, Paris AH. School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Rev Educ Res*. 2004;74(1):59-109.
- 7- Chapman E. Alternative approaches to assessing student engagement rates. *Pract Assess Res Eval*. 2003;8(13):1-10.
- 8- Keyes CL. Social well-being. *Soc Psychol Q*. 1998;61(2):121-40.
- 9- Narimany M, Rajabi S. Study the prevalence and causes of learning disabilities in elementary school students in Ardabil province. *Res Except Child*. 2005;5(3):231-52. [Persian]
- 10- Wentzel KR. Student motivation in middle school: The role of perceived pedagogical caring. *J Educ Psychol*. 1997;89(3):411-9.
- 11- Severiens SE, Schmidt HG. Academic and social integration and study progress in problem based learning. *High Educ*. 2009;58(1):59-69.
- 12- Abolghasemi A. Study relationship between stressors student with academic performance in students according to religious attitudes. *J Educ Psychol*. 2004;11(1-2):1-18. [Persian]
- 13- Martin AJ, Marsh HW. Academic buoyancy: Towards